

POSTANOWIENIE

Dnia 8 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska

w sprawie adwokata T. M.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 8 maja 2024 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

wniosku adwokata T. M. o zbadanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego Marka Dobrowolskiego wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. II ZK 73/23

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

W grudniu 2023 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek adwokata T. M. (dalej: Wnioskodawca) o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marka Dobrowolskiego oraz innego sędziego Sądu Najwyższego (w odniesieniu do którego wniosek został zarejestrowany pod inną sygnaturą akt sprawy) wyznaczonych do składu rozpoznającego sprawę toczącą się z udziałem Wnioskodawcy w Sądzie Najwyższym w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej pod sygnaturą II ZK 73/23.

Wnioskodawca domagał się, na podstawie art. 29 § 6 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093.; dalej: u.SN.), stwierdzenia, że co do SSN Marka Dobrowolskiego zachodzi sytuacja braku niezawisłości i bezstronności przy uwzględnieniu okoliczności towarzyszących

powołaniu tego sędziego, i w konsekwencji wyłączenia tego sędziego od rozpoznania sprawy II ZK 73/23.

Zdaniem Wnioskodawcy, SSN Marek Dobrowolski nie spełnia wymogów ustawowych niezbędnych do zachowania właściwego standardu niezawisłości i bezstronności w sprawie o sygn. II ZK 73/23, o czym świadczyć ma całokształt okoliczności związanych z jego powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego. SSN Marek Dobrowolski został bowiem powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018, poz. 3; dalej również: ustawa nowelizująca). Tymczasem Krajowa Rada Sądownictwa w takim kształcie, w ocenie Wnioskodawcy, nie może być uznana za organ odpowiadający modelowi i standardowi funkcjonowania w demokratycznym państwie prawnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek adwokata T. M., złożony w trybie art. 29 § 5 i n. u.SN, nie spełnia określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym warunków jego dopuszczalności i z tych przyczyn podlega odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN, w brzmieniu obowiązującym od 15 lipca 2022 r., dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (tzw. test niezawisłości i bezstronności). Na podstawie art. 29 § 9 i 10 u.SN wniosek o zbadanie wymogów niezawisłości i bezstronności powinien czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierać żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki określone w art. 29 § 5 u.SN oraz przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Wniosek

niepełniający tych wymagań podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych. Odrzuceniu podlega również wniosek złożony po upływie terminu albo z innych przyczyn niedopuszczalny (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z 18 stycznia 2023 r., III CB 23/22).

W postanowieniu z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, że skoro w założeniu ustawodawcy ów wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, należy stwierdzić, iż nie wystarczy przytoczenie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w tym ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (w szczególności czynności jurysdykcyjnych, prejurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi w sferze publicznej czy innej działalności publicznej), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Oznacza to w istocie, że przedmiotem badania w trybie art. 29 § 5 u.SN jest dochowanie „wymogów” (standardu) niezawisłości i bezstronności w kontekście konkretnej sprawy w tym sensie, iż ewentualne deficyty niezawisłości i bezstronności mogą oddziaływać na wynik tej sprawy. Ścisły związek badania z konkretną sprawą potwierdza to, że powinno ono uwzględniać okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie stoi przy tym na stanowisku, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz tylko indywidualne okoliczności odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Bez wątpienia wniosek analizowany w niniejszej sprawie o zainicjowanie postępowania na podstawie art. 29 § 5 u.SN nie czyni zadość powyższym wymaganiom. Nie spełnia on zatem podstawowych wymogów konstrukcyjnych, niezbędnych do jego merytorycznego rozpoznania.

Szczegółowa analiza wniosku prowadzi bowiem do stwierdzenia, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 u.SN wymogu powołania okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania Sędziego Marka Dobrowolskiego na urząd sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez Wnioskodawcę powołana), lecz *de facto* koncentruje się na systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której Wnioskodawca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie powołanej wyżej ustawy nowelizującej z 8 dnia grudnia 2017 r. Tymczasem jak już wyżej wskazano, tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. u.SN, gdyż celem przewidzianej tam instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy. Żaden z tych elementów nie został w sprawie wykazany.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy uznał, że analizowany wniosek nie spełnia wymagań formalnych, określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 u.SN, i na podstawie art. 29 § 10 w zw. z § 24 u.SN w zw. z art. 430 § 1 k.p.k. orzekł jak na wstępie.

[M. T.]

[ms]

